

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

5. Eandem potestatem Theologicè ex SS. Litteris deduci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

leat tam malè in metam collimanti, appareatque, majorem illum eloquentiæ operam, quam Theologiæ dedisse. Si obedientia Regibus debita juris divini est, quod solvi à nullo & nunquam potest, quis ergo Francos, Romanosque juramento exsolvit, quod Childerico, quod Constantino dixerant? Idque vidente, approbante, imò acceptante Gallia? Quis in juramentis, quis in votis dispensat, quorum obligatio juris utriusque naturalis est, divinique? Sed & principium Maimburgus petit, supponit enim, quod probandum erat, videl. præcepta divina, præsertim positiva pro omni casu obligare, cum contrarium constet, etiam in præceptis negativis; præceptum enim *non occidendi* in certis casibus & circumstantiis non obligat, præsertim in casu defensionis; ita nec præceptum *principibus obediendi*, quando necessitas defendendæ Religionis, quæ multo fortior & antiquior est, urget. Declaratio verò, an ea necessitas urgeat, adsintque circumstantiæ, ob quas juramenti obligatio cesseret, est una ex majoribus causis, & ideo Pontifici reservata, nec privatorum judicio permilla, alioquin nemo non causas fingeret, legitimis Magistratus respuendi, essentque omnia latrocinij ac factionibus plena.

V. *Opponitur VII.* (a) Potestas hæc indirecta, quæ Pontifici Romano tribuitur, nullum habet à sacris litteris patrocinium, ne leve quidem, atque ex tot auctoritatibus, quæ illi opinioni sustinendæ producuntur, nulla à sacris Concilijs, sanctisque Patribus in eum sensum explicatur, qui illis à Bellarmino & Suarezio falsò attribuitur. Illæ verò Evangelicæ sententiæ: *Pasce agnos meos*, & *quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis*, intelligendæ sunt de sola potestate spiritali, non verò temporali, & sic Patribus intellectæ, explicatæque sunt.

Resp. Scripturas quod attinet, alibi ostensum est, hanc nostram sententiam aperte & Theologicè ex illis deduci, parique ratione, quæ olim SS. Patres per evidentem ac naturalem discursum suas Conclusiones contra hæreticos ex sacris litteris inferebant. Nam I. In veteri testamento Oziam Regem incensa in templo adolentem, & ideo leprâ statim percussum Summus Pontifex Azarias non solum ut templo egrederetur rogavit, sed etiam invicem ejecit:

F f f 2

(a) Maimb. cit. c. 27. f. 373.

ejecit: Cúmque, inquit Scriptura, (a) respexisset eum Azarias Pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes vidissent lepram in fronte ejus, festinatò expulerunt eum, & habitavit in domo separata plenus leprâ, & filius ejus rexit domum Regis, & judicabat populum terra. Ubi observa, Pontificum munus fuisse, de Principis lepra cognoscere, & ubi infestum reperissent, omniconmércio ac hominum societate excludere, sicque inhabilem Regno pronuntiare, nam Levitici 13. ita statuitur: (b) *Quicumque ergo maculatus fuerit leprâ, & separatus est ad arbitrium sacerdotu, solus habitabit extra castra.* Sicut ergo Pontifices Aaronici de lepra Principis cognoscebant, eaque infectos templo arcebant, omnique humanâ societate, sicque inhabiles declarabant gubernandæ Republicæ: néque id obstabat reverentiæ Principi debitæ, omnique naturali ac divino jure sancitæ: ita Romani Pontifices de morali Principum lepra sententiam dicunt, id enim ad majores causas pertinet, soli Vicario Christi reservatas, nam & olim solus Pontifex lepram notabat, & hujus jussu Ozias templo excessit. Et sic leprâ correpti omni commercio, congressuque humano arcebantur, & ideò inepti, exclusi que Regno, adeò ut idem esset, pronuntiare leprosum aliquem, & Regno indignum: ita Princeps hæresi corruptus, corrumpensque alios, & propterea Sacris interdictus decreto Apostolico (c) hominum commercio & societate excluditur, adeò ut *nec cibum cum illo sumere, nec eum salutare permittatur.* Sic enim habes Epistolâ 2. B. Joannis Apostoli: *Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec ave ei dixeritis: qui enim dicit illi ave, communicat operibus ejus malignis.* Quæ Apostolica prohibitio saltem tunc locum habet, cum est periculum, ne tu vel tui ab hæretico pervertaris (quod pervertionis periculum tunc maximè observatur, cum Princeps aliquis hæresin suam, aliòve errores exemplo, aut etiam armis propâgat?) in quo casu non humano tantum jure, sed etiam divino & naturali sociari hæretico, aut excommunicato non potes; & videri possunt Bedâ, Fabianus, Callixtus, & canones Apostolici à Gratiano (d) citari. Et quamvis necessitas Principibus obsequendi, quâ subditi stringuntur, eosdem excuset, permittatque, ut hæretico, aut excommuni-

(a) 2. Paralipom. c. 26. (b) Levit. 13. v. 44. (c) 1. ad Corinth. 5. & ep. 2. B. Joh. Apost. v. 10. (d) V. causam 11. q. 3. in decreto Gratiani, & can. omnis 24. q. 4.

cato convivant, quis tamen Pontificem prohibeat, ne ex Apostolorum præscripto, regulæque subditos omni consortio & societate cum hæretico Principe interdicit, à quo ipsi vi & exemplis corumpuntur? si enim tanta pernicietas ab hæreticis privatae fortis, & idèd vetat Apostolus cum ijs communicare, quantò majus à Principe periculum, quantòque major necessitas eum devitandi? & si lepra Reges deposuit, quæ in corpora tantum serpit, sævitque, quanto magis hæresis animabus ac Religioni funesta? Quòd si nihil Azarias contra reverentiam deliquit Principi suo debitam, quando leprosum abegit, permisitque alium Regem subiectis; cur Pontifex Romanus delinquat, si eodem jure in hæreticum agat? an forsitan major hæretico reverentia, quàm leproso debetur? aut lepra majus hæresi delictum, majorique pœnâ dignum? At, inquit, præcipit DEUS, à leproso Principe, non hæretico secedere: imò multò magis ab hæretico; quæ enim major separatio, quàm non communi eum mensâ aut domo, imò nec salutatione dignari? hæc enim omnia hæreticis & excommunicatione percussis Apostoli vetant, leprosis concessa, nam salutare licebat. Si ergo Pontifex Romanus, Gregorius videl: XIV aut Clemens VIII. Gallis præcipiat; nolite cum Henrico Navarrao adhuc hæresin spirante, & Galliam infecturo, cibum sumere, aut recipere eum in domum, nec ave ei dixeritis, qui enim dicit ei ave, communicat operibus ejus malignis; auderétne Maimburgus dicere, Pontifices præter, imò contra Scripturas agere, cum tamen id ipsum agerent, dicerentque, quod Scriptura, quod Apostoli? Dices, Apostolos non loqui de Principibus, sed de privatis tantum. Resp. Nec in libro Levitici expressè de Principibus à populo separandis, si leprâ tangantur, sermonem esse; & tamen Azarias Pontifex ob paritatem rationis etiam de Regibus intellexit, nec enim minùs periculi à Regis, quàm privati lepra; idem de hæresi dicas, alijsque contagiosis Principum morbis, quorum tantò potentius venenum, nam infinita illis media, artesque pestem dilatandi. Illud quoque circa factum & lepram Ozia memoriam dignum, quod ex SS. Hieronymo, Cyrillo, Origene, & Chryostomo notat Cornelius & Tirus, videl: Privasse Deum Judæos suis Oraculis, prophetiâ & spiritu usque ad mortem Ozia, quod ejus consortio & presentia contaminarentur, Tanti apud Deum fuit, Regi à Pontifice

ejecto, lepraque foedato sociari. II. Id etiam efficaciter probat locus ille S. Pauli; 1. ad Corinb. 6. praesertim junctâ Patrum interpretatione, sic enim Corinthios recens ad Christum conversos alloquitur: *Audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum judicari apud iniquos, & non apud Sanctos? an nescitis, quoniam Sancti de hoc mundo judicabunt? & si in vobis judicatur mundus, indigni estis, qui de minimis judicetis? nescitis, quoniam Angelos judicabimus, quanto magis secularia? Videbat Apostolus; periclitari Christianos, eorumque Religionem ludibrio exponi, quando litium finiendarum causâ gentilium commercia, tribunalia, favorémque captabant; & ided vult lites & judicia à Christianis agitari, componique, nec Tribunalia Paganorum quæri: & ne causarentur, se potestate judicandi definitos, ostendit, ijs, quibus causæ spirituales committuntur, multo magis seculares committi: *Nescitis, inquit, quoniam Angelos judicabimus, quanto magis secularia?* Quasi dicat, interprete in eum locum D. Thomâ: *Qui idoneus est ad majora, multo magis idoneus erit ad minora.* Ex qua Apostoli doctrina hoc judicium causarum secularium postea commissum fuit Presbyteris & Episcopis, ut expressè testantur (a) Clemens PP. Nyssenus, Ambrosius, Augustinus, Synesius, Theodosius & Carolus M. Imperatores; Apostolus tamen non mandat hoc officium causas seculares cognoscendi Episcopo Corinthiorum: *Quia, ut ait Ambrosius, ne dum Rector in eorum Ecclesia erat constitutus; quippe recens ad fidem conversi erant.* Eodemque modo hunc locum intelligunt Anacletus, Gregorius M. Gregorius VII. & S. Bernhardus. Et ne quis dicat, in causis tantum arbitrarijs, & ex partium consensu Episcopos judicasse, audiat verba Theodosij, quæ in decreto habentur: *Etiamsi alia pars refragetur.* Quæ verba necessitatem, non arbitrium sonant. Multo minus dici potest, hanc in causas secularium jurisdictionem ex privilegio Principum, Theodosij vide! & Caroli, non ex jure divino aut naturali Episcopis provenisse; nam nec Apostolus, nec Patres hujus privilegij meminere, imò aliqui eorum ante Theodosij & Caroli*

(a) Clem. PP. II. constit. 49. & seq. Nyssen. in vita Greg. Thaumaturg. Ambrosii. Offic. c. 29. August. de op. Monach. c. 26. Synes. ep. 57. & 58. Greg. M. 2. p. Pastoral. c. 7. Greg. VII. l. 8. ep. 21. S. Bernhard. de consid. l. I. c. 6. & l. 16. de Episc. jud. Cod. Theod. & in Capitular. Carol. 6. & c. quicunque & seq. II. q. 3.

goli tempora vixerunt : nec fundamentum ex concessione Principum, sed ex ipsa potestatis spiritualis natura sumunt, cui temporalis subordinatur ; id enim ea verba Apostoli significant : *Si in vobis iudicabitur mundus, indigni estis, qui de minimis iudicetis? nescitis, qui Angelos iudicabimus, quanto magis secularia?* Et illa S. Bernardi: (a) *Denique ubi necessitas exigit, audi quid censeat, non ego, sed Apostolus; si enim in vobis iudicabitur hic mundus, indigni estis, qui de minimis iudicetis?* Et S. Thomæ: *Qui idoneus est ad majora, multo magis idoneus erit ad minora.* Ubi vides hanc potestatem in secularia non in privilegium, & concessionem Principum, sed in ipsam naturam & prærogativam characteris spiritualis ab Apostolo, Sanctisque Patribus referri. Ergo ex hac & superiori Apostolorum sententia argumentari ita licet: quando perversionis, amittendæque Religionis periculum instat, quod evitari aliâ ratione non potest, Apostoli non contenti spiritualibus poenis, etiam de rebus temporalibus disponunt, easque de uno in alium transferunt; dant enim potestatem judiciariam ijs, qui non habent, prohibentque jure hospitatis, humanæque societatis (quæ est Juris gentium, & hominibus ferè optatissima) ergo potestas spiritualis indirectè se extendit ex doctrina Apostolorum etiam ad dispositionem bonorum temporalium, quatenus ista conservandæ animæ ac Religioni deserviunt. Dices, *nihil Apostolus de Regibus exauctorandis dicit.* Resp. Tu qui negas omnem Pontifici in Regna potestatem, ex quo fundamento id negas, nisi quod solam, unicamque in Pontifice agnoscas spirituales potestatem, neque hanc ad temporalia extendi dicas? id enim omnibus ferè paginis Maimburgus sonat: contrarium ex doctrina Apostoli, Patrumque ostendimus. Cadit ergo fundamentum, quo nitebaris, & cum illo opinio tua. Quod si semel extendi ad temporalia potestatem spirituales dicis, idque conservandæ Religionis causâ, cur non ad Regna, cum nulla major, quàm ab hæreticis Regibus, aut Ecclesiam persequentibus pernicies? quod nimium exempla, fideique ruinæ docent. Sed quia Reges Ecclesiâ, Regnòque interdicerent ex causis non majoribus tantum, sed maximis est, ac præfertim arduis, ex ijsque salus aut pernicies Regnorum ac Ecclesiæ pender; ideo solis Summis Pontificibus id hodie permittitur, ut colli-

(a) S. Bernard. de confid. l. 1. c. 6.

colligitur ex c. ne aliqui de privil. in 6. docentque communiter Doctores, (a) & ipse Maimburgus fatetur, causas majores ad tribunal Pontificis pertinere, exemplo Moysi, cui ex consilio Jethro Summae lites submittebantur, reliquæ, minutæque inferioribus commissa. Quia tamen occupatio circa negotia, causasque seculares vehementer animum implet, avocaturque à cura animarum, ideo ordinariè ac extra necessitatem nec Christus (b) implicari ijs voluit, repulsi que de hæreditate interpellantem; & Apostolus prohibuit militantiem DEO implicare se negotijs secularibus; ut placeat DEO quod eleganter D. Gregorius (c) in suo Pastoralis, & Bernardus in libris de consideratione (d) prosequuntur. III. Huc faciunt verba & promissio Christi ad Petrum: (e) Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis, & quod solveris super terram, erit solutum & in caelis. In his verbis ex omnium Catholicorum sensu committitur Petro summa in causis spiritualibus, & animas ligandi, solvendi que potestas. Atqui cause Juramentorum sunt spirituales, & quousque ac in quibus casibus obligent, pertinet ad Summum Sacerdotem definire; poterit ergo definire in certo casu non obligare, & si definiat, non obligare in casu, de quo agimus, hæc ejus definitio utpote super causa spirituali, & à supremo Judice facta à nullo alio improbari poterit, evertique. Rursus, si juramenta ac obedientia Regibus præstita in ipsorum subditorum, Regumque perniciem, damnumque animarum vergat, solvi utique ab eo poterunt, cui suprema cura animarum data, eorumque omnium, que animabus noxia: alioquin quid proderit, animas solvendas, curandasque committere, non verò eas curandi, solvendi que modos, & finem imperare negatis medijs? id enim perinde fuerit, ac si navigare aliquem juberet subtrahat navi, aut Classicum canere subductis tubis. Imò contrarium in Imperijs, negotijsque humanis exerceri videmus, quantoque magis in divinis, quorum Ordo & efficacia major? Si enim Rex aliquis supremum exercitûs Ducem consti-

(a) V. Silv. v. excommunicatio l. n. 10. Henriq. l. 13. c. 25. Sà v. excommunicatio n. 13. Laym. de Pœnit. c. 10. n. 3. Maimb. Tr. de l' Egl. de Rome fol. 60. (b) Luc. 12. 14. & 2. ad Timoth. 2. v. 4. (c) S. Gregor. in Pastor. p. 2. c. 7. (d) S. Bernh. de confid. l. 1. c. 6. & l. 4. c. 3. V. Reg. Sacerd. f. 102. (e) Matth. 16.

constituat, jubeatque Urbem terrâ marique ab hostibus cinctam
 obsidione solvere; quis neget hoc ipso summo illi Imperatori
 commissam potestatem, & fabris imperandi, ut arma expediant,
 & frumentarijs, ut commeatus comportent, & Classium Præfecto,
 ut vela faciat; qui si cessent, aut etiam ad hostes deficere parati
 sint, quis neget, posse illos (quamvis alioquin militiæ Duci non
 subint) non imperio tantum, sed etiam pœnis urgeri, imò officijs
 exui, aliòsque imponi, qui victoriam juvent, paratamque defectio-
 nem morentur? Si ergo potestas solvendi obsidionem tantum au-
 thoritatis tribuit Duci exercitûs, etiam in eos, qui subditi aliâs
 non sunt; quantò plus tribuet potestas solvendi peccata, animas-
 que liberandi Vicario Christi ac capiti Ecclesiæ? *Dices;* illa Mathæi
 verba intelligenda tantum sunt de potestate spiritali absolvendi
 peccata, non verò deponendi Reges, subditosque ab obedientia,
 quam illis debent, liberandi. *Resp.* Verum id est, si de potestate
 ordinaria & principali loquamur, quæ Apostolis, eorûmque suc-
 cessoribus ad animas, non Regna disponenda commissa est: sed ex
 hac ipsa potestate regendi animas, solvendi que peccata, sequitur
 alia & indirecta potestas, ac pro raro casu, statuendi vid. etiam de
 temporalibus, quando id necessitas conservandæ Religionis re-
 quirat, nec aliter vitari peccata, delerique possunt, quemadmodum
 potestas gubernandi Urbem includit etiam, saltem pro casu ne-
 cessitatis, repellendi hostes, comprimendi que ac exauctorandi
 tives perduelles, si domari aliter non possint. De hac tamen pote-
 state non ita expressè primi Ecclesiæ Patres loquuntur, tum quia
 includitur in prima, tum quia minùs principalis, & prima Scri-
 pturæ ac Patribus cura fuit, animas instituere, tum denique quia
 rarò locum habet. Pater verò, leges non loqui de casibus, qui rarò,
 sed qui plerûmque contingunt. Et denique in hac controversia
 eventit, quod in alijs plerisque, ut videlicet tunc primùm Patres
 expressè, clarè que loquerentur, cum cœpit agitari, ac in dubium
 verti. Et planè quis non videret, sub Neronibus & Decijs, aut sub
 Constantinis & Theodosijs importunè hanc quæstionem motum
 & explicatum iri, quando aut nulla spes, aut nulla necessitas, aut
 nullæ vires exequendi: at verò ubi periclitari Religio à Regibus
 cœpit, viresque ac Principes oblari, qui casuram sustinerent, quod

G g g g

præ-

præsertim à Pipini & Caroli M. temporibus evenit, non omisit Ecclesia potestate suâ uti, eamque Scripturæ testimonijs fulcire, non quidem in alienos à veritate sensus detorquendo (id enim Maimburgus non sine gravi injuria, parique imprudentia Concilij Universalibus, Lugdunensi, Viennensi, duplici Lateranensi, Constantiensi, Tridentinôque affingit, & consequenter Ecclesiæ Gallicæ, quæ magna pars istorum Conciliorum fuit) sed veritatem explicando, in Scripturis quidem, apertisque Scripturæ exemplis contentam, sed à primis Ecclesiæ Patribus non evolutam, tactamque, quippe alieno tempore, & Principibus hoc remedio non egentibus, aut non sanandis. Idque ut dicebam in Ecclesia frequentissimum, tunc videl. scripturas explicari hætenus inobservatas, decidique quæstiones, cum occasio ferebat, quod multis quidem exemplis Patrumque testimonijs illustrari posset, sed uno alteroque contentus rem totam absolvam. Primis Ecclesiæ temporibus, cum aut delendis idolis, aut Filio, Sanctoque Spiritui asserendæ divinitati, à Macedonianis, Arrianisque impugnata, Patres laborabant, nulla ferè apud illos mentio, aut si aliqua, levis admodum, incidensque, quòd à Patre, Filioque Spiritus S. procederet; & ipse sacer textus aded nihil de hac Processione expressè videretur statuere, ut potius solius à Patre processionis meminert; & sanè antiqui Patres nullum Scripturæ testimonium producant, quo hanc Processionem confirmet, quippe alijs bellis intenti, nihil pro ea parte curabant, quæ hoste carebat; nec diffiterur Maimburgus, (a) non laborasse Ecclesiam Orientalem huic Processioni examinandæ. At verò ubi impugnari ab hæreticis hæc veritas cepit (qui maximè silentio Scripturæ nitebantur) præsertim à Theodoro, (b) Priscillianistis, Joanne Monacho Hierosolymitano, Theophylacto, Photioque, tunc enim verò certatim ac velut signo dato Concilia, (c) Patresque exciti, & veritati defendendæ calami exerti: in quàm plurimis Synodis Processio à Patre, Filioque decantata, præsertim Toletana prima, tertia, octava & duodecima, Gentiliacensi,

(a) Maimb. de Schisma. Orient. T. I. l. 2. f. 213. (b) Theodoret. in confut. anathem. 9. Cyr. Priscillian. ap. S. Leonem Epist. 93. (c) Concil. Tolet. I. apud Baron. anno 447. Concil. Gentil. ap. Maimb. hist. des Iconocl. l. 3. Concil. Nièen. 2. act. 7. Concil. Forojul. T. 7. Concil. edin. Paris. V. Maimb. cit. de Schisma. Orient.

ensis, Nicena secunda, Foro-Julienſi, Aquisgranenſi, Arelatenſi ſexta, Romana ſub Benedicto VIII. Barenſi in Apulia, Lateranenſi ſub Innocentio III. Lugdunenſi ſub Gregorio X. ac tandem Florentina ſub Eugenio IV. Tunc etiam in favorem ejuſdem Proceſſionis ſacrarum ſcripturarum ſententiæ expoſitæ: quamvis antiqui Patres nunquam eas in hunc ſenſum explicaverint. Ex illis enim verbis: *Omnia quæcunque habet Pater mea ſunt, propterea dixi vobis, quia de meo accipiet. Et: Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis;* ita argumentabantur: *Si omnia, quæ habet Pater, dedit filio, ergo etiam filio dedit vim ſpiritualem; ſi Spiritus Sanctus aliquid de Filio accipit, vel aliquid accidentale, vel aliquid ſubſtantiale accipit? non accidentale, quia alioquin Deus non eſſet; ſi aliquid ſubſtantiale, ergo ſecundum ſubſtantiam à Filio procedit. Si Spiritus Sanctus mittitur à Filio, aut mittitur auctoritate & imperio, aut Origine, quomodo arbores dicuntur flores mittere; non auctoritate & imperio (hoc enim ſervitutum ſonans & ſubjectionem, quæ in DEUM non cadit) ergo Origine.* Quæ explanationes veræ quidem ſunt, ſed apud Patres quatuor primorum ſæculorum inauditæ, quippe nondum armamentarium expanderant, ſilente hoſte, quietoque. Et ided cum Græci in Florentino (a) Concilio ſæpiſſimè ſilencium ſcripturæ & Eccleſiæ objicerent, reſponſum à Latinis eſt: *Eadem Eccleſia diverſis temporibus, ac urgente neceſſitate acceſſionem facere poteſt, quæ quidem facultas nunquam poterit auferri, noſter enim Salvator inquit: Ecce ego vobiscum ſum omnibus diebus uſque ad conſummationem ſæculi. Nihil ergo eſt novi, ſi novis in Eccleſia quæſtionibus exortis novæ ſint explanationes ſcripturarum, novæ deciſiones auditiæ. Id quod etiam Patres obſervârunt: Tertullianus: (b) Nihil, inquit, ſine ætate eſt, & omnia tempus expectant. *Aspice ipſam creaturam paulatim ad fructum promoveri; granum eſt primo, & de grano frutex oritur, & de fructu arbuſcula emittitur, deinde ramis & frondes invaleſcunt, & totum arboris nomen expanditur, inde germinis tumor, & ſtos de germine ſolvitur, de flore fructus aperitur. Is quoque rudis aliquando & inſormis paulatim ætatem ſuam digerens eruditur in manſuetudinem ſaporis. Sic & juſtitia (nam idem Deus juſtitie & creatura) primò ſuit in rudimentis &c.* Et S. Auguſtinus: (c) *Multa ad fidem Catholicam pertinentia, dum hæreticorum callidâ inquietudine agitantur, ut adverſus eos de-**

Gggg 2 ſendâ

(a) Concil. Florent. ſeſſ. 6. (b) Tertul. de veland. Virg. 5. 1. (c) S. Auguſt. l. 16. de civ. c. 2.

fendi possint, & considerantur diligentius, & intelliguntur clarius, & instantius
 pradicantur, & ab adversario mota quaestio discendi existit occasio. Et Grego-
 rius Nazianzenus: (a) Rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vo-
 bis, ut maneat vobiscum in aeternum. Vides illuminationes paulatim nobis af-
 fulgentes, Theologiaq; ordinem, quem nobis tenere praestiterit, ut nec repente, nec
 confertim omnia in lucem efferamus, nec in sinem usque occultemus. Et Gre-
 gorius M. (b) Hoc quoque nobis sciendum est, quia & per incrementa tempo-
 rum crevit scientia spiritualium Patrum, plus namque Moyses, quam Abraham,
 plus Propheta, quam Moyses, plus Apostoli, quam Propheta in Omnipotentis Dei
 scientia eruditi sunt. Fallor, si hac ipsa scriptura non loquitur; & mensus est,
 inquit, linen porta calamo uno: mensura ergo calami, qui est sex cubitorum, &
 palmo ducatur ad cubitos tredecim, quia quando mundus ad extremitatem ducitur,
 tandem nobis aeterna scientiae adytum clarius aperitur. In quam sententiam
 exponit idem Gregorius illud (c) Danielis vaticinium: Plurimi
 pertransibunt, & multiplex erit scientia; sive ut clarius habent hebraici
 Codices: *Discurrent multi, & multiplicabitur scientia.* Et septuaginta:
Donec doceantur multi, & multiplicetur scientia. Convincunt haec omnia,
 frustra Maimburgum excipere, illos Scripturae textus, qui à nobis
 citantur, non fuisse à Patribus antiquis explicatos de potestate,
 quam in certis casibus habet Ecclesia, Reges in ordinem redigendi,
 solvendique subditos à vinculo juramenti, quo illis devinciuntur:
 nondum enim haec quaestio mota fuerat, & propterea nec eam
 scripturis illustrari oportebat; quae necessitas enim probationes,
 testesque cumulandi, lite necdum instructa? praesertim Patribus
 in tot bella, hostesque accinctis. Num ergo Concilij, Lugdu-
 nensi, alijsque loqui non licuit, quia illi tacebant? aut forsan plus
 habent auctoritatis, probandique efficaciam, tacentes, quam lo-
 quentes testes? aut alligata est virtus ac potentia Spiritus sancti,
 ut radius heri nube obseptus micare hodie non possit? praesertim
 cum in sacris literis tam multa testimonia & exempla extent, pro
 hac nostra sententia, quae partim produximus, partim infra pro-
 ducemus, ut non tam silentem Scripturam, quam aperte loquen-
 tem habeamus. Nam IV. efficax argumentum sumitur ex illis
 Christi verbis ad Petrum: *Simon Joannis diligis me? pasce oves meas;*
 idque tertio Christus repetijt. Agnoscunt hic SS. Patres, estque
 in

(a) S. Naz. serm. 4. de Theol. (b) Greg. M. hom. 16. in Ezech. (c) Daniel. 12. v. 4.

in sacris Concilijs definitum, ac perpetuâ traditione, usque in Ecclesia probatum, per hæc verba soli Beato Petro, ejusque successoribus supremam, ac totius Ecclesiæ curam traditam esse, quod Sancti Leo (a) & Bernardus eleganter expresserunt, nec Galli negant. Ex illis verbis argumentari ita licet. Cura universam Christi Ecclesiam, ejusque oves pascendi Petro, & Successoribus commissa est. At verò cura Pastoralis non solum id requirit, ut oves pascas, tondeas, mulgeas, ducas, reducâsque, & morbidas cures, sed etiam ut si quæ ex illis sanari non possit, aliâsque inficiat, Pastor eam ab alijs separet, lupumque irruentem arceat, vinciatque, ne gregem irrumpat; hæc enim si omitteret, præstaretque alia omnia, meritò diceretur suo officio defuisse, nec Pastoris partes explèssè: non quòd Pastoris cura sit, medicum aut venatorem agere, sed quia curari oves non possunt, nisi illa exhibeantur, & commissis ovibus illa omnia commissa censentur. Quòd si Pastor invadente gregem latrone aut taceat, aut acquiescat, aut solis vocibus adversetur, nec cum possit, eum vinciat, aut armis exuat, ne possit nocere, idque eâ ratione excusaret, quòd sola sibi in oves potestas tradita sit, nulla in prædones luposque, quis rogo non timidum, ignavumque, ac sui muneris oblitum diceret, & gregis vastati reum? Sic cum pontifice Romano res se habet. Pastor ille, Christiani omnes, etiam Principes, Regesque ad oves pertinent: fac ex ovibus unam non morbidam tantum, sed lue correptam esse, alijsque funestam, aut quod pejus est, in lupum verti, & in oves juxtâ Pastoremque grassari, volo dicere, Principem aliquem ex ovibus Christi hæreticâ labe contaminari, & Ecclesiæ ac Religioni bellum stragemque moliri, nec ullis rationibus, non minis, non precibus sanari, sistique posse, num à Summo Ecclesiæ Pastore vinciri, exarmarique non possit, eâque potentiâ exui, quâ in sui, aliorumque perniciem abutitur? licet hoc Pastori in prædonem lupumque, cur non Pontifici in hæreticum, hostemque Ecclesiæ? aut forsân majus periculum, damnumque ovibus à lupo, quàm Christianis ab hæretico Principe? aut Jura naturalis defensionis, quæ in Pastore locum habent, non habebunt in Romano Pontifice? Patet ergo ex cura Pastoralis Petro & Successoribus commissa, sequi necessariò

(a) S. Leo serm. 3. de assumpt. sua. S. Bernh. l. 3. de confid. c. 7. pote.

potestatem oves morbidas separandi ab ovibus sanis, arcendique
 lupos ovibus infestos, *Nec obstat*, quod infert (a) Maimburgus,
 videl: sequi, ut quemadmodum lupo, ita & Princeps, qui Eccle-
 siam persequitur, à quovis & quocunque modo cohiberi, oppri-
 mique possit, id verò parricidijs ac cædibus januam aperire, &
 unam esse ex Draconis legibus, sanguine, non atramento scrip-
 tam. *Resp.* Absit, ut hæc consequentia deduci ex nostris princ-
 ipsijs possit, aut à nobis unquam concedatur; & Maimburgus ar-
 tificiose professione suâ ac fide historicâ nimis indigno, ut odium no-
 stræ opinionis conciliaret, nobis id attribuit, ut doceamus, *quemad-
 modum lupo, ita & Principem hæresi infectum omni modo quo potest auferri
 medio posse*: id enim verò detestamur, non docemus, imò toties re-
 petimus, hanc ex majoribus causis esse soli Pontifici (b) permissis,
 nec quovis modo aut tempore, sed certis gradibus ac moderatione
 cohibendos esse; primò enim rationibus tentandos, tum precibus,
 deinde minis, postea censuris, sacrisque pœnis; nec ultra procé-
 dendum, nisi mala in extrema proruperint; nec ullo privato
 damno in Sceptra, & Coronas bellum cieri posse, sed publico tan-
 tum fidei & Ecclesiæ malo; & tunc quoque sisti hic vindictam, aut
 oclijs remedia oportere, nec Catholicæ Religioni sanguine litari,
 præsertim Regio: quippe balsami arbusculæ similem Ecclesiam
 esse, quæ cum plagas ab ebore, vitroque sustineat, imò pretiosas
 lacrimas reddat, ferro tantum abhorret, & contactu inarescit:
 nihil ergo ferro & Ecclesiæ; quod multi sacri Canones & aperte
 decernunt, docetque Gratianus (c) eleganter in Decreto. Quan-
 tum hæc doctrinâ sævis illis & sanguinarijs vocibus distat: *Possit
 Principes omnimodo quo potest à medio tolli*; id enim significant verba illa
 Gallica Maimburgi: *Dont il se peut desfaire, omni modo quo potest.*
 Quamvis verò Jus naturalis defensionis, curæque ac custodiæ Pa-
 storis Jus Pastoribus in lupos tribuar, & Pontifici in Reges, di-
 verso tamen modo; semper enim sacri Canones, exempla Patrum,
 ac mansuetudo Ecclesiæ propria sanguini pepercere, præsertim
 Regio;

(a) Maimb. Tr. hist. f. 376. c. 27. (b) Causas maj. ad S. Pontif. pertinere ha-
 bes ap. Innoc. I. ep. ad Vitric. Rhotomag. Pelag. ep. 8. Vigil. ep. 7. ad Auxan-
 Greg. M. ep. 52. l. 4. Concord. Leon. X. Marca l. 1. de concord. Sacerd. lib. 7.
 c. 10. 12. 13. (c) Decretum in c. his, à quibus. & c. si in morte. 23. q. 8. & Grat.
 post c. nos. q. 7. causa 2.

Regio : aded ut, qui etiam iuste sanguinem effudissent, altaribus arcerentur. Jus ergo Pontificum usque ad purpuram, sed citra sanguinem stetit. *V.* Præceptis ac sententijs Evangelicis exempla Christi accedunt, ejusque Apostolorum multò verbis potiora. Ipse enim Christus, qui formam servi acceperat, qui venerat ministrare, non ministrari, qui tributum Principibus solverat, qui iusserat dari Cæsari, quæ sunt Cæsaris, qui licet interpellatus noluerat dividendæ hæreditati se miscere, & tandem qui Regnum suum non esse de hoc mundo professus fuerat; nihilominus tamen, ubi salus animarum, & Redemptio humani generis poscebat, de rebus hominum temporalibus absolutâ quâdam & Regiâ potestate disposuit, nam & sicum arefecit, & gregem porcorum merisit, & mulierem adulterij ream contra leges absolvit; Petrus verò & Paulus Christi discipuli alijs (a) alijs vitam miraculo ademere, multò Regnis chariora: nec spiritualia tantùm, sed etiam corporalia beneficia omnibus præstabant, quia hæc persuadendæ fidei, ac plantandæ Religioni erant necessaria. Ex quibus omnibus planè deducitur, Deum Apostolis, eorumque successoribus potestatem tribuisse, non tantùm spiritualia, sed etiam temporalia bona largiendi, quatenus ista spiritualibus serviebant. Quòd si poterant visum, auditum, vitam ipsam largiri, quantò magis Regna, si hæc tantum Religioni conferrent, sintque bona temporalia multò illis inferiora? Cœterùm quia hæc potestas Regna transferendi, si omnibus passim Episcopis concedatur, multò magis Ecclesiæ nocet, quàm profit; ided uni Romano Pontifici est reservata. *VI.* Suffragatur etiam, præter verbum DEI scriptum, & exercitum; verbum DEI impressum, innatumque, quod Jus naturale appellamus, hoc enim est quædam divinæ legis impressio, singulorum animis inculpta, quam nemo non audit, nemo non intelligit, nullòque tempore aut deleri potest, aut corrumpi, fucarique interpretationibus falsis, quâ ratione multùm antecellit verbum DEI scriptum, nec minus impius fuerit, qui verbo & legi DEI naturali, quàm qui scriptæ repugnaverit, utriusque enim idem Deus est auctor, & istam dictavit tantùm, illam verò scripsit, impressitque. Ex principijs ergo Juris naturalis sententiam hanc nostram multifariam proba-

(a) *V. Act. 5. & 13. V. Hieron. Chrysof. Greg. M. apud Gratian. causâ 23, q. 7.*

probamus. *Primò*. Nemo dubitat, defensionem esse Juris naturalis, aded ut nullum ferè animal non instinctu tantum, sed armis etiam natura instruxerit vi repellendæ necessarijs: (a)

*Accepit mundus legem, dedit arma per omnes
Admonuitque sui, pugnant virtute leones,
Et morsu canis, & cauda sic scorpium ictu,
Omnibus ignota mortis timor, omnibus hostem
Præsidiumque datum sentire, & noscere telum
Vimque, modumque sui.*

Habet verò locum justa defensio, quoties injustè ab alio invaderis, sunt enim hæc correlativa, injusta invasio, ac justa defensio, & una ex altera resultat; nec refert, si, quite invadit, subditus non sit, aut quacunque dignitate præfulgeat, alioquin si Regem Galliæ Rex Hispaniæ aut Persarum invaderet, repellere invasores non posset; & ipsa natura, quâ omnes pares sumus, delictumque invasorem subjicit. Licet ergo, qui tibi, rebusque tuis vim affert, repellere, armisque exuere, quibus te aggreditur, (quæ omnium modestissima est defensio) omnique modo eniti, ne damno immerentem afficiat. Si ergo Rex aliquis Ecclesiam, Religionem, fidemque invadat, aut invadere paratus sit, poterit is, qui Ecclesiæ præest, eamque gubernat, ubi aliâ ratione non possit, armis nudare, ac nocendi instrumenta adimere, Sceptra videl: Coronas, subditosque, quibus multo magis Principes, quàm ferro, ignique grassantur, quæque nisi furentibus eripias, nunquam desinent ferire; cum illorum arbitrio sedeat, injuriâ abstinere, & pace frui. Si ergo aliqua defensio est justa, imò necessaria, quæ rogo justior, quàm quæ Religionis & fidei causâ suscipitur? licet domum defendere, non liceat Ecclesiam? licet gladium & facem latroni eripere, non liceat Sceptrum & Coronam? quæ nisi excutias, nunquam gladij, facèsque cessabunt? Demus, Regna & Imperia non subdi Pontifici; at subduntur naturæ, quæ defensionem imperat, aut permittit; nam nec Persæ Gallo subduntur, num ided Galus feret, si illi invadant? Aut quæ possit moderatior defensio esse, quàm quæ arma nocituro auferit? negari ergo non potest, jure naturalis Defensionis Regna & Imperia Pontifici Romano subdi. *Secundò*, Ex jure naturalis defensionis aliud &

(a) Ovid. in Haliey.

par jus exurgit, legitimi videlicet belli, quod æquè ad æquitatem naturalem pertinet, estque species naturalis Defensionis. Si quis ergo Princeps publica commercia turbet, Provincias tuas invadat, pacta infringat, subditos tuos vi, pecuniâ, malisque artibus corrumpat, certum est, huiusmodi Principem, quamvis alioquin nullo tibi iure subiectum, bello peti, & nisi abstitat, acceptæque justas pacis conditiones, etiam Regno privari posse, quo modo videmus, tot Regna & Imperia aut eversa, aut translata. Ergo etiam Pontifex Romanus Principes Ecclesiæ infestos, eamque illatâ hæresi corrumpere molientes, poterit iusto bello coercere, & nisi abstant, coronis privare; cur enim totius Ecclesiæ defendendæ causâ non liceat, quod licet unius Castri aut Civitatis causâ? *Tertio*; Si videas innocentem aliquem à latronibus impeti, & continuo trucidandum esse, nec alia ratio suppetat eum injustâ cæde liberandi nisi tela extorqueas, equosque quibus fugientem insequuntur, insecutis vinculis moreris; quis neget, te facere id posse, idque naturam permittere, quæ omnibus innocentiam commendavit? aded ut Sanctus Ambrosius, & ex illo Doctor Angelicus (a) pronuntiet: *Eum qui non repellit injuriam à socio, cum possit, tam esse in vitio, quam ille, qui facit.* Idemque S. Doctor alibi docet, Principibus etiam infidelibus, nullôque modo subiectis posse ab Ecclesia bellum indici, si fideles persequantur, eosque in suâ Religionis exercitio impediant: (b) quantò magis poterit Principi Christiano titulo baptisimi ac specialis Juramenti Ecclesiæ subiecto? cui enim magis innocentium cura, præsertim in ijs, quæ ad animam pertinent, æternamque salutem, quàm Ecclesiæ committitur? Si ergo tu potes latronem vincire, quamvis non tibi, sed Magistratui suo subiectum, ne innocentem perimat, quantò magis poterit Ecclesia constringere Principes, ne animas perdant? *Quarto*: Est etiam iure naturali notum, in mutuis ac reciprocis pactis te nec pacto nec juramento teneri, altero fidem datam fallente, nec promissis stante, unde illud axioma manavit, omni iure receptum: (c) videlicet, *frangenti fidem impune fidem non servari.* Cum ergo Principes, quos

Hhhh tempo-

(a) S. Thom. 2. 2. q. 60. a. 6 ad 2. (b) S. Thom. 2. 2. q. 10. a. 8. (c) V. c. 3. de iurejur. c. 28. de Simon. c. frustra. de R. J. in 6. L. cum proponas 27. C. de pactis. Et Clement. un. de iurejur.

tempore Imperium ineunt, solèmnijuramento, se Ecclesiæ, subditiique obstringant, de Catholica fide observanda, tuendaque: si id non præstent, aut quod pejus est, illi evertendæ accingantur, & promissis absistant, dubium non est, posse publicâ auctoritate coerceri, exsolviq; subditos juramento ac obsequio Principi promisso, quod etiam eleganter docuit S. Doctor (a) in libro de Regimine Principis. Poterit ergo Summus Pontifex in hoc aut simili casu declarare, juramentum non stringere, & pacta rescindi, Principe datam fidem violantè; quâ verò in re gravius violari fides poterit, quàm in ijs, quæ animam, ac æternam felicitatem spectant? Videri possunt juramenta Caroli M. & Ottonis Imperatorum apud Spondan. (b) & Gratianum in Decreto. Et hæc quidem sunt prima naturæ principia, adeoque evidentia, & clara, ut negari possint à nemine, imò illis nemo non conformiter vivit. Constat ergo, quàm injusta fuerit Maimburgi censura negantis, nostram hanc sententiam divino testimonio fulciri; at verò ostendimus, eam verbo Dei scripto, exercito, innatòque subniti, quid amplius velit?

VI. *Objicitur VII.* (c) Negat S. Bernardus Pontifici ut tali ullum Dominatum competere, quantò ergo minùs auctoritas Reges destituenti? verba S. Bernardi (d) sunt: *Esse, ut aliâ quâcunque ratione hæc tibi vendices, sed non Apostolico jure, nec enim Petrus tibi dare potuit, quod non habuit.* Nulla ergo ex Christi institutione & jure Apostolico Pontifici auctoritas, quàm sola spiritualis, ligandi videlicet, solvendique animas.

Resp. Agit sculptorem, non historicum Maimburgus; cædit, truncat, versatque Bernardum, ut statuam mendacio fingat. Negat Bernardus: *Aurum & argentum Pontifices sibi Apostolico jure vendicant, sed aliunde.* Nemo id negat: alioquin Apostoli non essent, qui auro, argentòque caruere. Docet idem Bernardus: *Non reliquisse Apostolos suis successoribus dominationem juxta sententiam Petri, (e) non dominantes in Clero, sed forma gregis facti; & exemplum ac edictum Salvatoris: (f) Qui major est vestrum, fiat sicut minor, & qui præcessor sicut qui ministrat, ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat; & concludit: Planum*

(a) S. Thom. I. I. de Regim. Princ. c. 6. (b) Spond ad an. 800. Grat. c. tibi. d. 63. (c) Maimb. Tr. hist. de l' Eglise de Rome f. 391. (d) Bernh. l. 2. de consid. c. 2. (e) 1. Petri 5. (f) Lucæ. 22.